

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ - ШТИП
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

UDC80 (82)

ISSN 1857-7059

ГОДИШЕН ЗБОРНИК

2019

YEARBOOK

2019

ГОДИНА 10
БРОЈ 14

VOLUME X
NO 14

GOCE DELCEV UNIVERSITY - STIP
FACULTY OF PHILOLOGY

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ – ШТИП
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

ГОДИШЕН ЗБОРНИК
2019
YEARBOOK
2019

ГОДИНА 10
БР. 14

VOLUME X
NO 14

GOCE DELCEV UNIVERSITY – STIP
FACULTY OF PHILOLOGY

ГОДИШЕН ЗБОРНИК ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

За издавачот:

вонр. проф. Драгана Кузмановска

Издавачки совет

проф. д-р Блажо Боев
проф. д-р Лилјана Колева-Гудева
проф. д-р Виолета Димова
вонр. проф. Драгана Кузмановска
проф. д-р Луси Караниколова -Чочоровска
проф. д-р Светлана Јакимовска
доц. д-р Ева Ѓорѓиевска

Редакциски одбор

проф. д-р Ралф Хајмрат – Универзитет од Малта, Малта
проф. д-р Нецати Демир – Универзитет од Гази, Турција
проф. д-р Ридван Цанин – Универзитет од Едрене, Турција
проф. д-р Стана Смиљковиќ – Универзитет од Ниш, Србија
проф. д-р Тан Ван Тон Та – Универзитет Париз Ест, Франција
проф. д-р Карин Руке Бритен – Универзитет Париз 7 - Дени Дидро, Франција
проф. д-р Роналд Шејфер – Универзитет од Пенсилванија, САД
проф. д-р Кристина Кона – Хеленски Американски Универзитет, Грција
проф. д-р Златко Крамариќ – Универзитет Јосип Јурај Штросмаер, Хрватска
проф. д-р Борјана Просев-Оливер – Универзитет во Загреб, Хрватска
проф. д-р Татјана Гуришиќ-Бекановиќ – Универзитет на Црна Гора, Црна Гора
проф. д-р Рајка Глушица – Универзитет на Црна Гора, Црна Гора
доц. д-р Марија Тодорова – Баптистички Универзитет од Хонг Конг, Кина
доц. д-р Зоран Поповски – Институт за образование на Хонг Конг, Кина
проф. д-р Елена Андонова – Универзитет „Неофит Рилски“, Бугарија
м-р Диана Мистреану – Универзитет од Луксембург, Луксембург
проф. д-р Зузана Буракова – Универзитет „Павол Јозев Сафарик“, Словачка
доц. д-р Наташа Поповиќ – Универзитет во Нови Сад, Србија
проф. д-р Светлана Јакимовска, доц. д-р Марија Кукубајска, проф. д-р Луси
Караниколова-Чочоровска, доц. д-р Ева Ѓорѓиевска, проф. д-р Махмут Челик,
проф. д-р Јованка Денкова, доц. д-р Даринка Маролова, доц. д-р Весна Коцева, виш
лектор м-р Снежана Кирова, лектор м-р Наталија Поп-Зариева, лектор м-р Надица
Негриевска, лектор м-р Марија Крстева

Главен уредник

проф. д-р Светлана Јакимовска

Одговорен уредник

доц. д-р Ева Ѓорѓиевска

Јазично уредување

Лилјана Јовановска
(македонски јазик)

лектор м-р Биљана Петковска, лектор м-р Крсте Илиев, лектор м-р Драган Донов
(англиски јазик)

Техничко уредување

Славе Димитров, Благој Михов

Редакција и администрација

Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип
Филолошки факултет

ул. „Крсте Мисирков“ 10-А п. фах 201, 2000 Штип Р. Македонија

**YEARBOOK
FACULTY OF PHILOLOGY**

For the publisher:

Ass. Prof. Dragana Kuzmanovska, PhD

Editorial board

Prof. Blazo Boev, PhD

Prof. Liljana Koleva-Gudeva, PhD

Prof. Violeta Dimova, PhD

Ass. Prof. Dragana Kuzmanovska, PhD

Prof. Lusi Karanikolova-Cocorovska, PhD

Prof. Svetlana Jakimovska, PhD

Ass. Prof. Eva Gjorgjievska

Editorial staff

Prof. Ralf Heimrath, PhD — University of Malta, Malta

Prof. Necati Demir, PhD— University of Gazi, Turkey

Prof. Rıdvan Canım, PhD— University of Edrene, Turkey

Prof. Stana Smiljkovic, PhD— University of Nis, Serbia

Prof. Thanh-Vân Ton-That, PhD— University Paris Est, France

Prof. Karine Rouquet-Brutin PhD — University Paris 7 – Denis Diderot, France

Prof. Ronald Shafer— University of Pennsylvania, USA

Prof. Christina Kkona, PhD— Hellenic American University, Greece

Prof. Zlatko Kramaric, PhD— University Josip Juraj Strosmaer, Croatia

Prof. Borjana Prosev – Oliver, PhD— University of Zagreb, Croatia

Prof. Tatjana Gurisik- Bekanovic, PhD— University of Montenegro, Montenegro

Prof. Rajka Glusica, PhD— University of Montenegro, Montenegro

Ass. Prof. Marija Todorova, PhD— Baptist University of Hong Kong, China

Ass. Prof. Zoran Popovski, PhD— Institute of education, Hong Kong, China

Prof. Elena Andonova, PhD— University Neoflt Rilski, Bulgaria

Diana Mistreanu, MA— University of Luxembourg, Luxembourg

Prof. Zuzana Barakova, PhD— University Pavol Joseph Safarik, Slovakia

Ass. Prof. Natasa Popovik, PhD— University of Novi Sad, Serbia

Prof. Svetlana Jakimovska, PhD, Ass. Prof. Marija Kukubajska, PhD, Prof. Lusi

Karanikolova-Cocorovska, PhD, Ass. Prof. Eva Gjorgjievska, PhD, Prof. Mahmut

Celik, PhD, Prof. Jovanka Denkova, PhD, Ass. Prof. Darinka Marolova, PhD,

Ass. Prof. Vesna Koceva, PhD, lecturer Snezana Kirova, MA, lecturer Natalija Pop-Zarieva,

MA, lecturer Nadica Negrievska, MA, lecturer Marija Krsteva, MA

Editor in chief

Prof. Svetlana Jakimovska, PhD

Managing editor

Ass. Prof. Eva Gjorgjievska, PhD

Language editor

Liljana Jovanovska

(Macedonian language)

lecturer Biljana Petkovska, lecturer Krste Iliev, lecturer Dragan Donev

(English language)

Technical editor

Slave Dimitrov, Blagoj Mihov

Address of editorial office

Goce Delcev University

Faculty of Philology

Krste Misirkov b.b., PO box 201 2000 Stip, Republic of Macedonia

СОДРЖИНА CONTENTS

Јазик

- Надица Негриевска**
ПОТЕКЛОТО НА ПРЕДЛОЗИТЕ ВО ИТАЛИЈАНСКИОТ ЈАЗИК
Nadica Negrievska
THE ORIGINS OF PREPOSITIONS IN ITALIAN LANGUAGE 9
- Дејан Маролов**
ДЕТЕРМИНАЦИЈА И ДЕМАРКАЦИЈА НА ПОИМИТЕ
„МАЛА ДРЖАВА“ И „МАЛА СИЛА“
Dejan Marolov
DETERMINATION AND DEMARCATION OF THE TERMS
“SMALL STATE” AND “SMALL POWER” 17
- Даринка Маролова, Марина Христовска**
СИНТЕТИЗАМ И АНАЛИТИЗАМ ВО ГЕРМАНСКИОТ И
ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК
Darinka Marolova, Marina Hristovska
SYNTHETISM AND ANALYTISM IN GERMAN AND
MACEDONIAN LANGUAGE 29

Култура

- Ана Витанова-Рингачева**
ШАМАНИСТИЧКИ РЕЛИКТИ ВО
РУСАЛИСКИОТ ОБРЕДЕН КОМПЛЕКС
Ana Vitanova-Ringacheva
SHAMANIC RELICS IN
RUSSAL RITUAL COMPLEX 37
- Krste Iliev, Natalija Pop Zarieva, Marija Krsteva, Dragan Donev**
THE ORIGINS OF THE SEVEN DEADLY SINS 49

Книжевност

- Marija Krsteva, Dragan Donev, Kristina Kostova**
OUTLINE OF FICTIONAL APPROPRIATIONS OF
F. SCOTT AND ZELDA FITZGERALD 57
- Наташа Сарафова**
ЖЕНАТА ВО САЈБЕР-ПРОСТОРОТ
Natasa Sarafova
WOMEN IN CYBERSPACE 61
- Наталија Поп Зарева, Крсте Илиев, Драган Донеv**
ДРАКУЛА НА БРАМ СТОКЕР: СУЕВЕРИЕ ИЛИ РЕЛИГИЈА?
Natalija Pop Zarieva, Krste Iliev, Dragan Donev
BRAM STOKER'S DRACULA: SUPERSTITION OR RELIGION? 69

Методика

Neda Radosavlevikj, Hajrulla Hajrullai
ENHANCING LEARNING AUTONOMY IN AN ESP CLASS BY USING
LMS GOOGLE CLASSROOM 77

Марија Тодорова
НАСТАВАТА ПО ШПАНСКИ КАКО СТРАНСКИ ЈАЗИК ВО
РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
Marija Todorova
TEACHING SPANISH AS A FOREIGN LANGUAGE IN THE
REPUBLIC OF NORTH MACEDONIA 85

Весна Коцева
РЕАКТИВНА ИМПЛИЦИТНА НАСТАВА НАСПРОТИ
ДИРЕКТНА ДЕДУКТИВНА ПРОАКТИВНА ЕКСПЛИЦИТНА НАСТАВА
Vesna Kocева
REACTIVE IMPLICIT INSTRUCTION VS.
DIRECT DEDUCTIVE PROACTIVE EXPLICIT INSTRUCTION 93

Марија Тодорова
МЕЃУКУЛТУРНИ РАЗЛИКИ ВО ВЕРБАЛНАТА И
НЕВЕРБАЛНАТА КОМУНИКАЦИЈА
Marija Todorova
INTERCULTURAL DIFFERENCES IN VERBAL AND
NONVERBAL COMMUNICATION 103

Прилози

Ева Ѓорѓиевска
АМЕРИКАНСКИ ПРЕДАВАЊА ОД ИТАЛО КАЛВИНО
Eva Gjorgjievska
AMERICAN LECTURES BY ITALO CALVINO 113

НАСТАВАТА ПО ШПАНСКИ КАКО СТРАНСКИ ЈАЗИК ВО РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

Марија Тодорова¹

¹Филолошки факултет, Универзитет „Гоце Делчев“, Штип
marija.todorova@ugd.edu.mk

Апстракт: Во овој труд се анализира состојбата и застапеноста на шпанскиот јазик во земјата и во странство и потребата и интересот за негово изучување. Се истакнуваат причините за употребата на јазикот, како во образовниот систем, така и во секојдневниот живот на луѓето и се става акцент на наставата по шпански јазик во Република Северна Македонија. Податоците и информациите пласирани и употребени во овој труд се собрани преку анкети и интервјуа со студенти, наставен кадар и службеници во сите високообразовни институции. Во процесот на собирање на податоци исто така беа употребени и расположливите информации на интернет како: бази на податоци, е-книги, е-списанија, статистички податоци итн.

Клучни зборови: *шпански јазик, странски јазик, настава, образование.*

TEACHING SPANISH AS A FOREIGN LANGUAGE IN THE REPUBLIC OF NORTH MACEDONIA

Marija Todorova¹

¹Faculty of Philology, Goce Delcev University, Stip, Macedonia
marija.todorova@ugd.edu.mk

Abstract This paper analyzes the actual status of the Spanish language in the country and abroad, its use and the need and interest in learning it. It emphasizes the reasons for its use in the educational system and in the people's daily life. It also explains the process of teaching Spanish as a foreign language in the Republic of North Macedonia. The data and information presented and used in this paper is collected through surveys and interviews with students, teaching staff, and officials in all higher education institutions. In the process of data collection, available information on the Internet was also used such as: databases, e-books, e-magazines, statistics etc.

Key words: *Spanish language; foreign language; teaching; education.*

Вовед

Шпанскиот јазик е од романската група на јазици кој потекнува од Шпанија од каде што подоцна бил пренесен и во другите земји на светот и сега е еден од најшироко распространетите јазици на сите континенти: најмногу во Северна и Јужна Америка, Европа и некои делови на Африка и Азија. Шпанскиот јазик е четвртиот најзборуван јазик во светот, веднаш по кинескиот, англискиот и хинди јазикот (Molina, 2007, str.17). Според Лопез (López, 2007, str. 483), 5,7 % од светското население зборува шпански јазик (околу 500.000.000 луѓе). Тој е еден од шесте официјални јазици на Обединетите нации и официјален јазик на Европската Унија

(Barrutia; Schwegler, 1994, str.193). Многу автори истакнуваат дека во последниве години интересот за изучување и употреба на шпанскиот јазик во светски рамки е значително зголемен (Long у Lacorte, 2007, str. 84; Sabater, 2009, str. 201).

Во Латинска Америка, во речиси 21 држава, т.е. во земјите како Аргентина, Боливија, Чиле, Колумбија, Костарика, Куба, Доминиканска Република, Еквадор, Ел Салвадор, Гватемала, Хондурас, Мексико, Никарагва, Панама, Парагвај, Перу, Порторико, Уругвај и Венецуела шпанскиот јазик е официјален јазик, додека во другите земји го дели тој статус со англискиот јазик или со локалните јазици како гварански, кечуа, араукано и ајмара итн. (Barrutia; Schwegler, 1994, str. 215).

Во Европа, освен како официјален јазик, се употребува уште и како неофицијален, регионален или малцински јазик. Во Шпанија, шпанскиот јазик или како што уште се нарекува „castellano“ се зборува од околу 40 милиони луѓе, од кои околу 40 % се двојазични, т.е. зборуваат еден од малцинските јазици во Шпанија т.е. каталонски, кантабриски, баскиски, галициски (Barrutia; Schwegler, 1994, str. 207).

Во Соединетите Американски Држави, шпанскиот јазик е прв, т.е. мајчин јазик на речиси 22 милиони луѓе. 60 % од нив се Мексиканци кои живеат најмногу на југозапад, 12 % се Порториканци кои живеат на североисток, најмногу во Њујорк и околу 4 % се Кубанци кои живеат во Флорида. Може да се каже дека како резултат на зголемената употреба на шпанскиот јазик, англискиот јазик постепено го губи водечкото место во определени делови на Соединетите Американски Држави (Barrutia; Schwegler, 1994, str. 233).

Други земји каде што се зборува шпанскиот јазик се: Екваторска Гвинеја, Гвам, Северна Африка, Андора, Филипините итн.

Од горенаведеното, во однос на бројот на земји каде што шпанскиот јазик е официјален јазик и во однос на бројот на луѓе кои го употребуваат како прв, т.е. мајчин јазик или како некоја негова јазична варијација, јасно можеме да кажеме дека шпанскиот јазик е светски јазик во рамномерна линија со англискиот, францускиот и др.

Интересот за изучување на шпански јазик во светот и кај нас

За разлика од САД каде што шпанскиот јазик го изучуваат повеќе од 60 % од учениците и е прв странски јазик во училиштата, во Европа се изучува многу помалку. Во низата на главни странски јазици кои се изучуваат се: англискиот, францускиот и германскиот јазик.

Во САД, шпанскиот јазик постепено стекнува позиција на неофицијален втор јазик и потребата од негово изучување е тесно поврзана главно со врските со земјите од Латинска Америка и тоа изучување е свесно и мотивирано. Во Европа пак, неговото изучување сè уште не е мотивирано и свесно и главно се реализира не од економски и комерцијални причини, туку сè уште само од лични, на пр. за реализација и остварување на одмор во земја во која се говори шпанскиот јазик.

Во некои земји во Европа шпанскиот јазик е сè уште значително нов за изучување, но сепак интересот е постојан и се движи по стабилна нагорна линија. Тоа претставува голем предизвик да се предава истиот како странски јазик. Токму поради оваа причина, многу е важно да постојат специјално разработени наставни методи за изучување на шпанскиот јазик како странски. Тие претставуваат систем од активности кои ги преземаат наставниците или учениците за да се постигнат предвидените наставни цели и задачи. Основната класификација на методите е: основни или традиционални од коишто како најуспешни се покажале следните: граматичко-преводниот, директниот, аудиолингвалниот метод и комуникативниот приод во

наставата по странски јазик и алтернативни или како Холт уште ги нарекува „иновативни“ методи (Шопов, 2005, стр. 24): учење преку советување, целосна физичка реакција, молчелив начин, природен приод, учење преку соработка и многу други како: природниот пристап на Стивен Крашен, сугеспедијата на Георги Лозанов, стратешката интеракција на Роберт ди Пјетро и др. Кога човек за прв пат доаѓа во допир со странскиот јазик, многу е важно каков приод ќе се избере. Ако избраниот приод дејствува успешно, тогаш ќе се постигнат успешен напредок на поединецот и подобри резултати во учењето. Наставата по странски јазик денес е интерактивна и комуникативно ориентирана. Тоа значи дека наставата се одвива во атмосфера на реални ситуации преку вербална комуникација што всушност ја вклучува функцијата на јазикот, односно неговата вистинска употреба. При комуникативниот приод наставникот игра улога на скриен лидер, кој умее да го организира и раководи наставниот процес остварувајќи педагошка власт со внатрешно насочен авторитет, а не авторитарност.

Во Македонија, ставовите на луѓето кон шпанскиот јазик генерално се позитивни. Освен во приватните училишта, Владата, а и секоја државна или приватна образовна институција промовираат учење на шпански како странски јазик, но сè уште само како втор странски јазик. Се проценува дека има повеќе од 2500¹ луѓе кои учат шпански низ целата земја, земајќи ги предвид универзитетите, институтите, училиштата и приватните академии за странски јазици. Тие што сакаат да го учат, се млади од дванаесет до дваесет и пет години, односно оние кои што преферираат да учат втор јазик на рана возраст во академии за странски јазици и да ги искористат предностите од тоа, или студенти кои го избираат како дел од наставната програма. Многу студенти избираат да учат шпански јазик, најпрво поради глобалниот стереотип дека е еден од најлесните јазици за учење во однос на читањето и пишувањето, поради фактот дека звучи многу пријатно за слушање, поради инвазијата и големиот интерес кон шпанските серии, поради фактот дека е нов јазик и земјата има потреба од кадровски потенцијали – наставници по шпански јазик или административни службеници, поради географската близина и зголемените економски односи со Шпанија, поради желбата на многу млади луѓе да патуваат на одмор, желбата за работа, на пример како туристички водичи, хотелски администратори, вработени на аеродроми и др. или желбата за продолжување на образованието во Шпанија.

Наставата по шпанскиот јазик во Република Северна Македонија

Наставните програми за шпански јазик во Македонија ги следат упатствата на Заедничката европска референтна рамка за јазици. Некои образовни институции нудат настава по странски јазик за сите нивоа и возрасти, а други пак предлагаат нови пристапи, методи и стратегии во нивните наставни планови и програми.

Претходно се преферираше граматичко-преводниот метод, односно „традиционалниот“ метод. Во текот на дваесеттиот век, воведен е таканаречениот „посреднички“ метод што претставува обид да се спои традиционалното со „модерното“. На крајот на 20-от и на почетокот на 21-от век се вовеле и разви комуникативниот приод во наставата. Денес, многу универзитети во Македонија го

¹ Информацијата се заснова на податоци добиени од Државниот завод за статистика на Република Македонија и на податоци директно добиени преку интервјуирање и анкетање на наставниот и административниот кадар во приватниот и јавниот сектор.

преферираат овој метод и методот на учење на странски јазици преку задачи и проекти, иако сè уште се користи и граматичко-преводниот метод.

Што се однесува до вариететите на јазикот, неопходно е да се спомне дека студентите ги преферираат латино-американските јазици, особено мексиканскиот бидејќи се страсни гледачи на мексиканските сапунски серии што се емитуваат на македонските телевизиски канали. Кој од дијалектите ќе биде употребуван во наставата е одлука на самиот наставник, т.е. професор. Повеќето од наставниците го употребуваат шпанскиот јазик „castellano“ (кој се зборува во Шпанија), но секогаш се обидуваат да им објаснат на учениците и студентите дека постојат многу разлики помеѓу шпанскиот во Шпанија и шпанскиот во Америка, во однос на нивните фонетски, граматички или лексички карактеристики.

Во текот на наставата, главен акцент се става на тоа студентите да го користат шпанскиот јазик во различни ситуации, но доколку е потребно, се користи и мајчиниот јазик за некои дополнителни појаснувања и објаснувања. Овие дидактички и методолошки приоди имаат нови цели и принципи врз кои се заснова наставата и поради тоа потребни се нови материјали кои ќе се користат во процесот на изучување на шпанскиот јазик. Во овој процес, македонскиот јазик се употребува природно, но не и како јазик, т.е. средство за комуникација.

Што се однесува до материјалите, можеме да кажеме дека наставниците се одговорни за изборот на учебници со цел да се задоволат сите вкусови и потреби на учениците. На овој начин, студентите имаат можност да се запознаат со земјите од шпанско говорно подрачје преку музика, филмови, списанија, весници, академски текстови, материјали и упатства од наставниците. Најчесто употребувани учебници се *Vamos* и *Prisma*, во кои е застапен комуникативниот метод и се во согласност со принципите на Заедничката европска референтна рамка за јазици. Од овие два, како основно средство за работа на час, почесто се избира учебникот *Vamos*, главно поради тоа што во една книга се вклучени и учебник и вежби, така што студентите всушност купуваат само една книга годишно, а не две. Часовите се спроведуваат во училиници со табла и во лаборатории опремени со современи аудиовизуелни средства (проектори, компјутери, интерактивни табли, ЛЕД телевизори, итн.) кои им се на располагање на студентите и на наставниците со цел да се олесни наставниот процес.

За време на часовите, студентите работат во парови и во групи што дополнително ги мотивира да преговараат и соработуваат помеѓу себе за да се реализираат активностите успешно. Со овој начин на работа се зголемува мотивацијата кај студентите и нивната самодоверба и се постигнува слободна и флуентна комуникација. Бројот на студенти во една група се движи од петнаесет до дваесет, што им овозможува на наставниците да се фокусираат максимално на потребите на секој студент.

Една од многуте задачи на наставникот е континуирано да го оценува и евалуира успехот на учениците, т.е. студентите. Процесот на евалуација се генерализира во целата земја. Секоја недела, студентите реализираат активности дома или на час и често прават домашни задачи кои што се собираат и коригираат со бодување од 0 до 10 за секоја од вежбите. Во текот на семестарот, тие треба да изготват семинарска работа во вид на есеј и да ја предадат во определениот рок. Според студиските програми на универзитетите, во крајната оценка на студентот се опфатени следниве елементи: присуство на час (10 %), активност на час (10 %), I колоквиум (20 %), II колоквиум (20 %), семинарска работа (10 %), завршен испит (30 %). За да го положи испитот, студентот треба да добие 51 поен од вкупно 100. Колоквиумите се полагаат писмено и се состојат од три дела: прашања со заокружување на еден или повеќе точни одговори (тоа се прашања за проверка на знаењето на вокабуларот и

граматиката), отворени прашања (вежба на дополнување, каде одговорот може да биде збор, израз или реченица) и третиот дел во кој од студентот се бара да напише есеј на одредена културна или јазична тема, да преведе текст или да одговори на некои прашања. Завршниот испит е устен испит при што наставникот би можел да му зададе на студентот тема за разговор или да му поставува прашања поврзани со литературни текстови, граматика или теми од шпанската култура. Овој начин на оценување му овозможува на студентот да го покаже своето знаење и своите комуникациски вештини, да ја надмине срамежливоста и да се навикне да зборува во јавност. Усните испити се најстресни за студентот бидејќи се остварува директна комуникација со наставникот. Преку спроведените испити и сите задачи во текот на семестарот, се оценуваат сите вештини и компетенции на студентите и резултатите обично се точни. Во крајната оценка влегуваат поените од сите активности во текот на семестарот.

Наставникот е одговорен за создавање на соодветна работна атмосфера и за контролирање на наставниот процес. Мора да поседува, не само висок степен на познавање на шпанскиот јазик, туку и способност за анализирање на студентите при процесот на усвојување на јазикот, способност за донесување одлуки, планирање на активности итн. Не е доволно само да се познаваат студентите, неопходно е да се анализираат и да се мотивираат за да станат свесни за нивните можности и ограничувања. Понекогаш, студентите се повеќе зависни од наставникот и од она што се прави на час и затоа тој треба да им помогне да се соочат со стресните и тешки ситуации. Можеме да заклучиме дека наставникот игра важна улога во текот на наставниот процес и тоа како медијатор, советник и помошник при усвојувањето на јазикот.

Поголемиот дел од студентите во универзитетите во Републиката се на возраст од осумнаесет и дваесет и две години. Од оние кои избираат да учат шпански јазик, најголемиот број се Македонци и можеби има мал број студенти од странство. Студентите обично владееат неколку јазици (македонски, англиски, италијански, француски и други), што може значително да го олесни усвојувањето на шпанскиот јазик. Во македонскиот јазик се пишува на кирилица, но исто така се користи и латинската азбука. И покрај тоа што двата јазика имаат слични правописи, сепак изговорот може да биде различен и тоа би претставувало проблем за македонските студенти во текот на усвојувањето на јазикот.

Многу од студентите се изјасниле дека преферираат наставници Македонци, а не наставници од шпанско говорно подрачје. Тоа, најверојатно е нормално затоа што курсот по шпански јазик за почетници се изведува на македонски и на шпански јазик. Студентите се чувствуваат поудобно со наставници Македонци затоа што имаат акцент разбирлив за нив, што инаку би претставувало голема пречка. Тие наставници можат да предвидат можни потешкотии при усвојувањето на јазикот, можат подобро да ги лоцираат најпроблематичните аспекти како резултат од мешање на јазиците и можат да им ги воочат разликите и сличностите помеѓу двата јазика и да им ги посочат нивните еквивалентни изрази. Наставниците мора да бидат добар пример, затоа што нивните студенти се стремат да бидат како нив. Тие мислат дека имаат исти гледишта и поради тоа, можат да помогнат да се решат многу проблеми кои бараат брзи и ефикасни решенија и да им помагаат на студентите да ја намалат вознемиреноста и да го надминат културниот шок. Накратко кажано, студентите се чувствуваат опуштено, не се срамаат да изговараат и лесно ги разбираат наставниците.

Во наставата по шпански јазик најмногу се користи комуникативниот метод, но во некои случаи се користи и традиционалниот. Традиционалниот метод е всушност пасивен модел, каде што се остварува само еден трансфер на информации, од

наставникот до студентот. Во тој случај, студентот мора внимателно да ги слуша објаснувањата, да прибележува важни информации, да ги запомни правилата или зборовите. Со сето тоа, кај студентите се губи интересот и мотивацијата за учење. Бидејќи студентите од ден на ден имаат сè помал интерес, наставниците можат да ги организираат во мали групи за да работат заедно и можат да ги користат новите дигитални медиуми со што би им помогнале на студентите да станат активни и да пројават интерес за јазикот.

Во наставата се вклучени теми кои што најмногу ги интересираат студентите, и тоа за културата, обичаите и традицијата на Шпанија или на земјите од Латинска Америка. Исто така, покажуваат голем интерес да учат за најпознатите спортисти, уметници и пејачи од земјите каде што се зборува шпанскиот јазик.

Заклучок

Јазиците се неопходни за остварување на слободна комуникација. Комуникацијата е двонасочен или повеќенасочен процес преку кој луѓето меѓусебно си разменуваат информации, идеи, чувства. При комуникацијата лицата заемно си дејствуваат, си влијаат еден на друг и меѓусебно се разбираат. Од овде произлегува потребата од владеење на јазици или конкретен јазик. Изучувањето и владеењето на странски јазици е од голема важност и е од корист не само за индивидуалниот развој на личноста, туку и за самото општество.

Целта на овој труд е да се анализира интересот за изучување на шпанскиот јазик во светот и кај нас, да се истакне потребата од негово изучување и да се поттикне мотивацијата на младите да го изберат шпанскиот јазик како странски. Со организирање и реализирање на квалитетна настава по шпански јазик од страна на образовните институции индиректно би се афирмирал јазикот и би се поттикнал развојот на многујазичноста во замјата што засега сè уште не бележи значителен подем.

Иднината на наставата по шпански јазик е во наши раце. Ако сакаме да го зголемиме интересот кај студентите, мора да отпочнеме и да водиме поагресивни кампањи. Наставниците мора да развијат свесност кај студентите за можната блискост помеѓу двата јазици. Мислам дека наша должност е да продолжиме со промовирање на наставата по шпански како странски јазик.

Користена литература

- [1] Државен завод за статистика на Република Македонија (2014): „Запишани студенти во учебната 2012/2013“: <http://www.stat.gov.mk/Publikacii/2.4.14.14.pdf>
- [2] Шопов, Т. (2005). *Чуждоезиковата Методика*. Софија: Св. Климент Охридски.

*

- [3] James M. H. (2004). *Essentials of sociology*, Pearson Education, Inc., Boston, MA, USA.
- [4] Long, D. y Lacorte, M. (2007): “La Enseñanza del Español como Segunda Lengua: Perspectivas Históricas y Metodológicas” en M. Lacorte (coord.), *Lingüística aplicada del español*, Madrid: Arco Libros.

- [5] López, M. H. (2007): “El Futuro del Español”. Instituto Cervantes: Enciclopedia del español en el mundo 2006–2007, pp. 476–491:
http://cvc.cervantes.es/lengua/anuario/anuario_06-07/pdf/presente_09.pdf
- [6] Molina, C.A. (2007): “El Valor de la Lengua”. Instituto Cervantes: Enciclopedia del Español en el Mundo 2006–2007:
http://cvc.cervantes.es/lengua/anuario/anuario_06-07/pdf/preliminares_03.pdf
- [7] Richard, B.; Armin S. (1994). *Fonética y Fonología Española*, Toronto, Canada.

ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

ГОДИШЕН ЗБОРНИК 2019